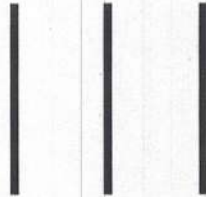

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुर

स्वतः प्रकाशन
(Proactive Disclosure)

आ.व. २०८१/८२
(२०८१ माघ १ देखि चैत्र मसान्तसम्म)

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुर

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ को उपदफा (३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम (३) सँग सम्बन्धित आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को माघदेखि चैत्रसम्मको विवरण।

१. निकायको स्वरूप र प्रकृति:

नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली बमोजिम अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत आन्तरिक राजस्व विभागले सम्पादन गर्ने आन्तरिक राजस्व प्रशासन सम्बन्धी सेवा सञ्चालन गर्ने निकायका रूपमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय र करदाता सेवा कार्यालयहरू स्थापना भएका छन्। मुलुकको आन्तरिक राजस्व परिचालन गर्ने उद्देश्यका साथ गठित ४३ वटा आन्तरिक राजस्व कार्यालय मध्ये भौगोलिक अवस्थिति अनुसार नेपालको दक्षिण-मध्य भूभागमा रहेको चितवन जिल्लाभित्र आन्तरिक राजस्व प्रशासनका लागि स्थापना गरिएको आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुर हो।

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुर वि. सं. २०५८ सालमा भरतपुर महानगरपालिका वडा नं. १० मा अवस्थित पुरानो कार्यालय भएको पनि विदितै छ। यस कार्यालयको प्रशासनिक कार्यलाई थप सरल र करदातामैत्री बनाउने उद्देश्य राखेर नेपाल सरकारको निर्णयानुसार वि. सं. २०७७ सालदेखि खैरहनीमा करदाता सेवा कार्यालय स्थापना भएको छ। उक्त कार्यालयबाट चितवन जिल्लाभित्रका रत्ननगर नगरपालिका, कालिका नगरपालिका, राप्ती नगरपालिका र खैरहनी नगरपालिकामा कार्यक्षेत्र राखी व्यवसाय गर्ने स्थानिय तहका करदातालाई स्वयंकरमा आधारित विवरण बुझाउने, राजस्व दाखिला गर्ने, करदाता शिक्षामा सहभागी हुने र कर सम्बन्धी गुणस्तरीय अन्य सेवा प्रदान गर्न यसले सम्पादन गर्ने कार्यहरूको विवरण तयार गरी सोही अनुसार जनशक्ति व्यवस्थापन हुने गरी संगठनात्मक संरचना अवलम्बन गरिएको छ।

२. निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार:

आन्तरिक राजस्व विभागका कामहरूलाई विशिष्टिकरण गरी करदाता सेवा, कर सङ्कलन र कर परीक्षण तथा अनुसन्धानका कार्यहरू सम्पादन गर्न आवश्यक कानूनी व्यवस्था भएको छ। सालवसाली आर्थिक ऐन मार्फत गरिने थप कानूनी व्यवस्थाले आन्तरिक राजस्व प्रशासनमा सहजीकरण हुने गरेको छ। राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित आयकर ऐन, २०५८, मूल्य अभिवृद्धिकर ऐन, २०५२ तथा अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ को अधिनमा रहेर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुरले आफ्नो कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग गरिरहेको छ।

gm

प्रमुख कर अधिकृत

३. निकायको संगठनात्मक संरचना:

कर सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्नु पर्ने करदाताको सख्या र कर सम्बन्धी कार्यगत विवरणका आधारमा नेपाल सरकारबाट संगठनात्मक संरचना स्वीकृति प्राप्त भै आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुरको देहाय बमोजिमको कर्मचारी दरबन्दी कायम रहेको छ:-

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	दरबन्दी संख्या	कार्यरत संख्या
१	प्रमुख कर अधिकृत	रा.प. द्वितीय	नेपाल प्रशासन	राजस्व	१	१
२	कर अधिकृत	रा.प. तृतीय	नेपाल प्रशासन	राजस्व	९	९
३	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प. तृतीय	नेपाल प्रशासन	विविध	१	१
४	नायब सुब्बा	रा.प. अन. प्रथम	नेपाल प्रशासन	राजस्व	१४	१३
५	लेखापाल	रा.प. अन. प्रथम	नेपाल प्रशासन	लेखा	१	१
६	कम्प्युटर अपरेटर/ डा. ई. सुपरभाइजर	रा.प. अन. प्रथम	नेपाल प्रशासन	विविध	५	५
७	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहिन	ईन्जिनियरिङ्ग	मे. ईन्जिनियरिङ्ग	२	२
८	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	नेपाल प्रशासन	विविध	४	४
	जम्मा				३७	३६

४. निकायले प्रदान गरिने सेवा:

प्रचलित कर सम्बन्धी कानूनहरूको कार्यान्वयन गर्नु गराउनु यस कार्यालयको प्रमुख कार्य हो। सेवा प्रवाहका लागि कार्यालयमा कार्यमूलक संगठनात्मक ढाँचा अनुरूप करदाता सेवा शाखा सङ्कलन शाखा र कर परीक्षण तथा अनुसन्धान शाखा रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण विस्तृतमा तल उल्लेख गरिएको छ। करदाताको दायरा बढाउने, कर सङ्कलनमा आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाई थप सरलीकरण गर्ने र करदाताको कर अनुपालनमा अभिवृद्धिका लागि करदाता शिक्षा प्रदान गर्नुका साथै बजार अनुगमन र करदाताको आर्थिक कारोबारको अनुसन्धान प्रभावकारी रूपमा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ। करदातामैत्री कर प्रशासन सञ्चालन गर्ने आन्तरिक राजस्व कार्यालयको लक्ष्य हो। करदाताले पेश गरेको स्वयम कर निर्धारणमा आधारित आय विवरणको परीक्षण, लेखा तथा खाताको जाँच, शाखा थप, स्वामित्वको परिवर्तन, नामसारी, ठाउँसारी, दर्ता खारेजी, अन्तःशुल्क सम्बन्धी प्रशासन र कर चुक्ता प्रमाण पत्र दिने कामहरू यस कार्यालयले गर्दै आएको छ। करदाता

92

प्रमुख कर अधिकृत

सेवा, कर सङ्कलन र कर परीक्षण तथा अनुसन्धान सम्बन्धी काममा जनशक्तिको उच्चतम प्रयोग गरिरहेको छ ।

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

करदाता सेवा शाखा

करदाता सेवा शाखा (सञ्चालन शाखा) को मुख्य कार्य जिम्मेवारी करदाता विस्तार गर्ने, करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी कर सम्बन्धी जागरुकता अभिवृद्धि गर्ने, स्वयंकर परिपालना गराउने तथा यसका लागि करदातालाई उत्प्रेरित गराउने, स्वयंकर परिपालना नगर्ने करदाताहरूको पहिचान गरी कर विवरण तथा कर संकलन गर्ने, कर दाखिला एवं कर चुक्ता प्रमाणपत्र जारी गर्ने, करदाताले स्वयंकर निर्धारण गरी पेश गरेका विवरणहरूको सर्सर्ती परीक्षण गरी जोखिम पहिचान गर्ने, करदाताको सूचना व्यवस्थापन गर्ने र करदाताहरूलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्नु हो । यस शाखामा २ जना कर अधिकृत, १ जना कम्प्युटर अधिकृत सहित २४ जना अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहेका छन् ।

यस शाखाका मुख्य कार्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन् -

- आयकर, मू.अ.कर, अन्तःशुल्क तथा अग्रिम करकट्टी प्रयोजनको लागि दर्ता गर्ने
- आय विवरण, मू.अ.कर विवरण एवं अन्तःशुल्क विवरणहरू प्राप्त गर्ने
- करदाताले पेश गरेका विवरणहरूको सर्सर्ती परीक्षण गर्ने
- करचुक्ता प्रमाण पत्र जारी गर्ने
- करदाता शिक्षा कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने
- करदाताको अभिलेख तथा सूचनाहरू व्यवस्थापन गर्ने
- अन्तःशुल्क स्टिकर व्यवस्थापन
- कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी ।
- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ।
- अवैध मदिरा नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यवाही गर्ने

कर संकलन शाखा

संकलन शाखाको मुख्य कार्य जिम्मेवारी करदाताहरूबाट राजस्व संकलन गर्ने, कर बक्यौता असुली र कर सहभागिताको अनुगमन गर्नु हो । साथै, कर अधिकृतले कानून बमोजिम करारोपण गरी निर्धारण गरेको कर दायित्व असुल गर्ने, अग्रिम आयकर कट्टी गरी दाखिला गर्नुपर्ने कर्तव्य भएको व्यक्तिले कर दाखिला गरे नगरेको, किस्ताबन्दीरूपमा दाखिला गर्नुपर्ने कर रकम दाखिला गरे नगरेको अनुगमन यसै शाखाबाट हुने गरेको छ । ठूलो बक्यौता राखी दाखिला गर्न अटेर गर्ने करदाताबाट अन्तिम तहको कानुनी कारवाही गरी बक्यौता असुली गर्ने कार्य समेत कर संकलन शाखाले गर्दछ । साथै, कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणका विरुद्ध करदाताले आन्तरिक राजस्व विभाग, राजस्व न्यायाधिकरण वा अन्य अदालतमा पुनरावलोकन वा पुनरावेदन गरेमा सोको विस्तृत अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने, बेरुजुको लगत अद्यावधिक राखी फछ्छौटका लागि प्रक्रिया अघि बढाउने, महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट बेरुजु सम्परीक्षण भई आएमा लगत कट्टा गरी अद्यावधिक गर्ने, मासिक तथा वार्षिक राजस्व असुलीको लगत राखी मासिक तथा वार्षिक

०२

मुख्य कर अधिकृत

आर्थिक विवरण तयार गरी सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउने कार्य जिम्मेवारी पनि यस शाखाको हो । यस शाखामा १ जना कर अधिकृत सहित अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहेका छन् ।

करदाताहरूलाई सेवा प्रवाह गर्दा एकै स्थानबाट सेवा प्रवाह गर्न सकिने गरी राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको शाखा कार्यालयबाट आन्तरिक राजस्व कार्यालय भरतपुरमा संकलन हुने राजस्व जम्मा हुने गरी कार्यालय परिसरमै बैंक काउण्टरको व्यवस्था गरिएको छ ।

यस शाखाका मुख्य कार्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन् -

- राजस्व संकलन र सो सम्बन्धी अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने
- कर बक्यौता असूली गर्ने
- कर बक्यौता राख्ने करदाताहरूलाई कानूनी कारवाही गर्ने
- कर निर्धारण विरुद्ध पुनरावलोकन/पुनरावेदन गएका करदाताहरूको अभिलेख राख्ने
- वेरुजु लगत अद्यावधिक राखी वेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी कार्य गर्ने
- आर्थिक विवरणहरू तयार गर्ने आदि ।

कर परीक्षण तथा कर फिर्ता शाखा

करदाताले स्वयंकर निर्धारण गरी यथार्थ आय विवरण वा कर विवरण पेश नगरेको कारणले सिर्जना हुने कर चुहावटका जोखिम न्यूनीकरण गर्न आय विवरण र कर विवरणको छनौट गरी करारोपण गर्ने मुख्य जिम्मेवारी कर परीक्षण शाखाको हो । कर कानूनको कार्यान्वयन गरी करदाताहरूमा कर सहभागिता अभिवृद्धि गराउने र कर प्रशासनमा स्वच्छता र समन्यायिकता कायम गराउने कार्य जिम्मेवारी पनि यही शाखाको हो । यस शाखामा ४ जना कर अधिकृत सहित अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहेका छन् ।

यस शाखाका मुख्य कार्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन् -

- करदाताले स्वयं कर निर्धारण गरी पेश गरेका विवरणहरूको कर परीक्षण गर्ने ।
- अग्रिम कर कट्टी सम्बन्धी छानविन गर्ने
- कर फिर्ता सम्बन्धी कार्यवाही गर्ने
- बजार अनुगमन गर्ने

अनुसन्धान शाखा

कर सहभागिता न्यून रहेका करदाताहरूको बारेमा आन्तरिक एवम् बाह्य संयन्त्रबाट सूचना संकलन गर्ने, राजस्व चुहावटका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी कारण र प्रभावको अध्ययन र विश्लेषण गर्ने, कर चुहावटका संभावित छिद्रहरूको पहिचान गरी जोखिम न्यूनीकरण गर्न आवश्यक प्रारम्भिक तथा विस्तृत अनुसन्धान गरी करारोपण गर्ने मुख्य जिम्मेवारी अनुसन्धान शाखाको हो । यस शाखामा २ जना कर अधिकृत सहित अन्य सहायक कर्मचारीहरू रहेका छन् ।

यस शाखाका मुख्य कार्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन् -

- विभिन्न निकायहरूबाट प्राप्त करदाताको उजुरी सम्बन्धी छानविन गर्ने
- छानविन प्रतिवेदनको आधारमा कर निर्धारण गर्ने आदि ।

६. ऐन, नियम, निर्देशिकाको सूची:

9

प्रमुख कर अधिकृत

- सालवसाली आर्थिक ऐन नियमहरू
- आयकर ऐन (संशोधन सहित), २०५८
- आयकर नियमावली (संशोधन सहित), २०५९
- मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन (संशोधन सहित), २०५२
- मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली (संशोधन सहित), २०५३
- अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क नियमावली (संशोधन सहित), २०५९
- मदिरा ऐन, २०३१ र मदिरा नियमावली (संशोधन सहित), २०३३
- आयकर निर्देशिका (संशोधन सहित), २०६६
- मूल्य अभिवृद्धि कर निर्देशिका (संशोधन सहित), २०६९
- अन्तःशुल्क निर्देशिका (संशोधन सहित), २०६८
- विद्युतीय विजक सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ (संशोधन सहित)
- पूँजिगत लाभकर सम्बन्धी निर्देशिका (संशोधन सहित), २०७२

७. सेवा प्रदान गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:

सेवाग्राहीले प्राप्त गर्ने सेवाहरूको कार्य सम्पादन गर्न लाग्ने समय, लागत र जिम्मेवार अधिकारिको सम्बन्धमा कार्यालयको परिसरमा राखिएको नागरिक बडापत्रमा सबैले देख्ने गरी राखिएको छ।

८. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

राजस्व प्रशासनमा सेवा प्रवाहको सिलसिलामा कार्य सञ्चालनको लागि विभिन्न चरणहरू ऐन, नियम तथा कार्यविधिहरूले निर्धारण गरेको हुन्छ। उक्त कार्य सम्पादनको अन्तिम जवाफदेहीता कार्यालय प्रमुख समक्ष रहने व्यवस्था गरी कार्य विभाजन तथा अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको छ।

९. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

- कार्यालयको निर्णय उपर-आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशक
- गुनासो तथा सूचना अधिकारीको निर्णय उपर - कार्यालय प्रमुख

१०. करदाताको दर्ताको स्थिति:

करदाताको किसिम	२०८१ पुसम्मको जम्मा	२०८१ माघ देखि चैत्रसम्ममा थप	२०८१ पुसम्मको जम्मा
व्यक्तिगत फर्म	४५४५९	३६३	४५८२२
प्रा. लि.	८२०७	७८	८२८५
पब्लिक लिमिटेड	४३	१	४४
साझेदारी फर्म	१३७५	१५	१३९०
सहकारी	४५३	०	४५३
गैर मुनाफामुखी संस्था	२४३	६	२४९

92

प्रमुख कर अधिकृत

गैर सरकारी संस्था	४७४	०	४७४
शैक्षिक संस्था	११७	१	११८
अन्य	२६२४	१२१	२७४५
जम्मा	५८९९५	५८५	५९५८०

११.सम्पादन गरेको कामको विवरण:

सि.नं.	सूचक	प्रगति
१	स्थायी लेखा नं. दर्ता संख्या	५८५
२	अन्तःशुल्क इजाजत दर्ता/नवीकरण संख्या	३०७
३	व्यक्तिगत स्थायी लेखा नं. दर्ता संख्या	७१२३
४	WPAN दर्ता संख्या (अग्रीम करकट्टी प्रयोजन)	२
५	कर परीक्षण संख्या	९
६	प्रारम्भिक अनुसन्धान संख्या	१५
७	विस्तृत अनुसन्धान संख्या	७
८	विद्युतीय बीजक अनुमति पत्र जारी संख्या	१२
९	बजार अनुगमन संख्या	९०
१०	करदाता शिक्षा कार्यक्रम संख्या	६
११	संकलन भ्रमण संख्या	२४

१२.आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को चैत्र महिना सम्मको राजस्व सङ्कलनको अवस्था:

राजस्व शीर्षक	वार्षिक लक्ष्य	चैत्र महिना सम्मको लक्ष्य (रु. हजारमा)	चैत्र महिना सम्मको प्रगति (रु. हजारमा)	प्रगति प्रतिशत
(A) Income Tax	३५८४६६१	२६७७६२२	२००९४४१	७५.०५
(B) Rent Income Tax	६५०१८	४२३९३	३११९४	७३.५८
(C) Interest	१६०६६४	११३०४५	९३१९३	८२.४४
(D)VAT (Internal)	२३७६४२३	१६२१९१७	१४८६३५३	९१.६४
(E) Excise (Internal)	२०३८९६२०	१३८७५१३२	१२९४४१४३	९३.२९
(F) Health Service	३३१५९	१८७१६	१३४३४	७१.७८
(G) Education	१०	४	५	१२७.५
(H) Others	२१२	८०	५५३४	६९.४६.७३
जम्मा	२६६०९७६७	१८३४८९१०	१६५८३२९६	९०.३८

9

प्रमुख कर अधिकृत

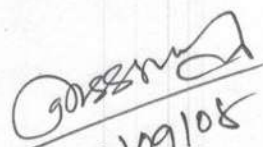
१३.आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को चैत्रसम्मको आर्थिक तथा वित्तिय विवरण:

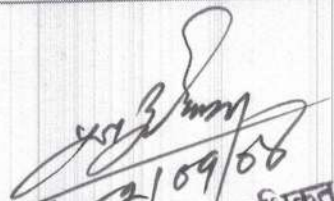
बजेट उपशीर्षक	वार्षिक बजेट (रु.हजारमा)	माघदेखि चैत्र महिनासम्मको खर्च (रु.हजारमा)	यस आ.व. को चैत्र महिनासम्मको खर्च (रु.हजारमा)	बाँकी बजेट (रु.हजारमा)
३०५०४०१२३	३९३७८	१९२३०	२९३३७	१००४१
३०५०४०१२४	५००	२४६	४६९	३१

१४.सूचना प्राप्त गर्ने व्यक्तिको नाम र सम्पर्क नम्बर:

कर अधिकृत विमल पौडेल मोबाइल नम्बर: ९८५५०९२२७०

१५.कार्यालयको वेबसाइट ठेगाना: <https://ird.gov.np/branch/iro-bharatpur>

2022/09/08

2022/09/08
प्रमुख कर अधिकृत

भारत सरकार
जस्य मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
भारतपुर, चितवन